

Loupežníci na Hvězdě

(aneb O Kovářově rokli)

Mezi Broumovem a Policí nad Metují, směrem severovýchodním, se táhne mohutné skalnaté pohoří, nazývané od starodávna Stěny. Dnes má jméno Broumovské stěny. Ukřývali se v nich obyvatelé v dobách válečných, za útulek sloužily i ubohým uprchlíkům a tajným vyznavačům víry českokoburské. Sídly zde mnohdy i tlupy zákeřníků a lupičů. Zde se zdržoval podle vyprávění i proslulý Červený Beneta, který prováděl se svou tlupou neuvěřitelná dobrodružství. Dalším proslulým vůdcem loupežníků byl Kristian Goldštejn, který jako voják sloužil pod generálem Laudonem. Od vypuknutí sedmileté války roku 1758, bylo pro Kristiana nejmilejším zaměstnáním drancovat a krást. Takový zlý člověk to byl.

V době bojů s Prusáky u skal (u Broumovských stěn), seznámil se Goldštejn podrobně s roklemi a skálami tohoto pohoří. Pak jednou z armády uprchl s několika kumpány a stal se loupežníkem. Obyvatelstvo bylo tedy po skončení Sedmileté války sužováno i nadále, nyní však loupežníky.

Řemesla a obchody začínaly v tomto kraji váznout. Stížnost za stížností byla na vrchnost odesílána, ale nic to neprospělo. Jeden z lupičů byl vyučený, zručný kovář, který si zřídil ve veliké jeskyni tajnou kovárnu. Dnes se po něm jmenuje celá rokle, tedy "Kovářova rokle", a samotná jeskyně pak "Kovárna". Zbylí členové loupeživé bandy v okolních vsích a na odlehlých statečích kradli hospodářům železné nářadí, které svému druhovi kováři přinášeli do jeskyně. Kovář z nich pak vytvářel pro své druhy zbraně, a další nové nářadí a nástroje, které mazaný a přestrojený lupič zpět prodávali sedlákům jako nové. Časem tak nahromadili tito nekalci veliké jmění, které nakonec kovář ukryl kdesi v jeskyni. Ač byly konány hlídky v celém okolí, zloděje nikdo nechytil, ani sebemenší stopa nebyla nalezena. Zloději většinou byli chytří a smělí, a tak se mezi venkovským lidem vypravovalo, že jsou neviditelní.

Na konci vesničky Hlavňov, která se nachází zhruba půlhodinku cesty z Kovářovy rokle dolů směrem k Polici, stála tehdy o samotě stará, dřevěná krčma. Byla při cestě, kterou se chodilo z Police přes pohoří Stěn k Broumovu. Bývala navštěvována lidmi všeho druhu. Od vojáků, přes obchodníky, až po potulné šumaře, včetně chalupníků a sedláků. Jednoho podzimního večera tam konali osadníci poradu, co podniknouti proti loupežníkům. A bylo ujednáno, že ve stanovený den se sejde ozbrojený lid z celého okolí a prohlédne skalnaté rokly celých Stěn. Co se takto radili, vstoupil do místnosti cizinec, poručil si sklenku vína a ptal se, zda by mu někdo neukázal cestu přes Stěny, že dobře zaplatí. To uslyšela krčmářova děvečka Anka, ženská jako hora, velká a silná, která se nebála ani čerta. Prohlásila přede všemi hosty, že s cizincem půjde a přes Stěny jej převede, zatímco sousedé měli obavy a strachu tolik, že by ani za pytel zlaťáků do té tmy s cizincem nešli. A tak Anka vyšla do tmy. Šla vpředu se světlem a cizinec za ní. Cesta k vrcholu Stěn, ke kapliče, je dosti špatná, ale od vrcholu spadá tak příkře mezi balvany, že neznalý člověk by lehce z cesty sešel. Anka celou cestu rozprávěla o všem možném i nemožném, a tak jim cesta pěkně ubíhala. Než se nadáli, byli dole, na rovině pod horami (přes Křinice směrem k Broumovu). Děvečka dostala od cizince slíbený stříbrňák a šla nazpět. Brzy se opět dostala ke kapliče, ale tady jí svíčka již dohořela a ocitla se sama ve tmě, v lese. Dole v údolí ležel Hlavňov a několik světelek

probleskovalo nocí až k ní. Anka se pustila na další cestu. V místech, kde se setkávají potůčky Stěnavka a druhý od Pánovy cesty, stávala tehdy malá kamenná kaplička - Boží muka. Když k ní přišla na několik kroků, zpozorovala u ní něco temného. Připlížila se blíže a schovala se za silný strom. Po chvíli rozeznala, že tam stojí přivázaný malý koník s nějakým nákladem. Chvíli stála nehnutě, a proto zaslechla nějaký hovor. Došlo jí, že to jsou určitě ti loupežníci, lupiči a vrahové, kteří vědomi si své bezpečnosti mluvili dosti nahlas. Anku napadl odvážný plán. Opatrně, ale rychle přistoupila ke křížku, odvázala koníka a táhla jej po pěšině ven z lesa, přes lučinu na polní cestu, tam na něj nasedla a co nejrychleji koníka poháněla ke krčmě. Loupežníci pozdě zaslechli dusot kopyt koníka, a i když několik výstřelů za Ankou padlo, žádný ji nezasáhl.

To bylo překvapení pro krčmáře, i ostatní hosty, když viděli, co obsahuje náklad na vozíku - samé šperky a peníze, asi někde uloupené. Potom bez dechu poslouchali Ančino vyprávění, co prožila, jaké to bylo dobrodružství! Celý ten poklad krčmář uschoval a zavázal se, že vše ohlásí v Polici vrchnosti. Pak se hosté rozešli.

Uplynul celý týden. Byla neděle, všichni byli v kostele, jen Anka v hospodě poklízela. V tom vešel do šenkovny nějaký cizí host a divně si Anku prohlížel. Děvečka hned vytušila, že je to jeden z loupežníků a přišel se pomstít. Anka vzala nenápadně džbánek a řekla cizinci, že jde do sklepa pro víno. Jen došla za dveře sklepa, tak se tam nad schody ve tmě schovala. Za chvíli uslyšela kroky a cizinec potichu začal sestupovat ze schodů dolů. Když byl na čtvrtém schodu, tak do něj Anka prudce strčila, až se skutálel po hlavě do sklepení, vyběhla ven, zamkla sklep a běžela naproti krčmáři. Jen mu to řekla, tak krčmář pospíchal s několika sousedy ke sklepu. Dodali si navzájem kuráže a sešli po schodech opatrně dolů. Tam uviděli krvácejícího muže ležet na zemi. Byl v bezvědomí a měl prudkým pádem zlomeny obě nohy. Jak jej přivedli k vědomí a on uslyšel, jak těžce je zraněn, že do večera nevydrží na živu, sdělil všem, že patří mezi loupežníky a vyradil jejich sídlo ve Stěnách. Nachází se hned nad Hlavňovem v hluboké a nepřístupné rokli. A spolu s kovářem jich tam je deset. Když to vypověděl, záhy zemřel.

Druhého dne časně zrána sešlo se pod vedením rychtáře několik set vesničanů, ozbrojených k boji. Opatrně vnikli do hluboké rokly a pak začala honba. Dalo to mnoho námahy, neboť lupiči znali všelijaké tajné cestičky, pěšinky a východy z rokly. Ale vesničanů bylo moc a podařilo se jim pět lupičů spolu s kovářem pochyťat. Ostatním čtyřem se podařilo uprchnout. Jeskyně, kde přebývali, byla zasypána a chodba vedoucí k ní sesuta.

Právo útrpné mělo město Police již dávno, a proto všech pět loupežníků bylo přivedeno před kata, aby právem útrpným přiznání na nich vymohl. Měli toho všichni na svědomí moc. Jen kovář neúčastnil se žádných krvavých loupeží, přiznal se toliko ke krádežím železných nástrojů sedlákům. Byli však k smrti odsouzeni všichni bez rozdílu. Kovář to nečekal a prosil pány soudce o milost. Sliboval, darují-li mu život, že postaví svým nákladem novou silnici z Police do Broumova a po ní že vysází dukát vedle dukátu po celé délce cesty. Jeho nabídka byla pro vrchnost velmi lákavá a bylo o ní pečlivě uvažováno, ale tu jeden z konšelů navrhl, aby kovář, když má tolik peněz, vysázal po silnici dukát vedle dukátu, ale nastojato! Návrh byl s nadšením přijat, ale kovář jen smutně svěsil hlavu - tolik peněz přeci jenom neměl. Zatvrzelí konšelé nepolevili, ale kovář jim tajemství svého pokladu ani po dalším

mučení neprozradil, a tak se poklad do dnešní doby nenašel. I když, vždy na květnou neděli hoří nad kovářovým pokladem modravé plamínky a bylo by jej tedy možno objevit. Vždyť mezi tím bohatstvím i dvě zlaté podkovy prý jsou.

Anka byla bohatě odměněna, šťastně se provdala a od těch dob kdo zajde na Hvězdu, nikdy neopomene navštívit rokli, na věčné časy nazvanou "Kovářovou."

Však co se stalo s Kristianem Goldštejnem, kterému se podařilo i se čtyřmi druhy uniknout? Ten, když se dověděl o osudu svých kamarádů, umínil si, že zanechá ohavného řemesla loupežnického. Hnulo se v něm svědomí a stal se poustevníkem. Nedaleko kapličky na Hvězdě si našel jeskyňku a upravil si v ní obydlí. Byl svědkem zrušení a poboření kapličky. S lidmi se však začal stýkat až po dlouhé době. Žil nepoznán a konal skutky milosrdenství, až si zcela získal lásky okolních usedlíků. Byl již velmi starý, když mu jakýsi zámožný občan z Police, jemuž Kristian léčbou život zachránil, nabídl za odměnu žít v jeho městském domě. Poustevník se dal nakonec umluvit. Ale v Polici nežil dlouho. Zemřel 20. února 1826 ve stáří 104 let. Byl pohřben na hřbitově v Polici a teprve po jeho smrti, když se probírala jeho pozůstalost, se přišlo při čtení dokumentů, že poustevník je onen proslulý Kristian Goldštejn - bývalý voják a loupežník!

Vysvětlivky

- Při pátrání po původu názvu Broumovské stěny, dodnes vycházím z několika století starého názvu v němčině (tehdy tedy v řeči úřední), kde byl na starých mapách skalnatý hřeben oddělující Broumovské panství od panství Polického, pojmenován různými názvy.
- a/ Falkengebirge (Sokolí hory) - zřejmě kvůli hnízdění sokolů, které se dodnes dochovalo například ve vrcholcích Teplických skal nad Chrámovým náměstím, nebo na severní straně Křížového vrchu naproti skalám Adršpašským.
- b/ Faltengebirge (Stupňované pohoří) - tento název byl na starých mapách používán na jižní straně Broumovských stěn, kde se rokle a cesty směřující z hřebenu Broumovských stěn směrem k Polici nad Metují svažují postupně, mírně a stupňovitě, zatímco na severní straně Stěn, jsou skalní hřebenové masivy zdánlivě takřka ukrojené, jako když máslem projede nůž, odtud tedy název Stěny. Faltengebirge tedy neoznačuje Stěny jako takové, ale prostor v krajině jdoucí volným spádem, zvaný též Polická stupňovina.
- c/ Braunauer Wände (Broumovské stěny) - první historické mapy Broumova, pořizované hlavně pro vojenské účely, pocházejí z let 1720 a 1780, později jsou pak na císařském katastru z roku 1840. Zde se díky německému pojmenování města Broumov, tedy Braunau, začíná používat i název pro skály Braunauer Wände. Hlavním vodítkem pro název Broumovské stěny je však Hesseliův urbář, kde autor (Johann Georg Adalbert Hesselius) uvádí soupis pozemkového majetku poddaných broumovského kláštera a jejich povinností vůči vrchnosti, to vše v 17. století (dnes je toto dílo vedeno jako Archivní kulturní památka). Celé dílo nese titul Urbarium Neoconscriptum Cum Explicatione Brevi, a v něm se právě na několika místech objevuje již název Broumovské stěny. Pověst však praví, že první zmínka o Stěnách je zaznamenána již od roku 1213 ve spisech Břevnovského benediktinského kláštera, který byl králem Přemyslem Otakarem I. pověřen správnou

hraničního území a jeho osídlením. První osadníci, převážně dřevorubci, tak díky jejich kolmému srázu, nazvali skály Stěny. Tehdy ještě bez přídomku Broumovské.

- Dodnes se například dochoval název Sluj Českých bratří, která se nachází nedaleko Broumovských stěn, na stolové hoře Ostaš. Skalní sluj, kde se ukrývali Čeští bratři (Jednota Bratrská byla založena roku 1457), najdete před stoupáním na Ostaš mírně vpravo po odbočení na zelenou turistickou trasu, směr Kočičí skály. Z geologického hlediska je Sluj na severním okraji stolové hory, v takzvané krustě, tedy hraně hory.
- Červený Beneta je zřejmě přezdívka pro nějakého loupežníka či banditu, který se (odhadem) v 18. století pohyboval na Policku. Nic bližšího se mi zatím zjistit nepodařilo.
- Po Kristiánu Goldštejnovi (Christian Goldstein) je v Broumovských stěnách, v Kovářově rokli, dodnes pojmenovaná skála, kterou slézají horolezci. Na stupnici jedna až dvanáct, má obtížnost pět.
- V severozápadní části Broumovských stěn, se na turistické trase, která vede z Honského sedla (Pasa) přes Honský špičák směrem ke Hvězdě (modrá turistická), nacházejí na hřebenu kousek od Honského špičáku, známé Laudonovy valy. Jde o místo o délce několika set metrů, které se táhne po hřebenu s výhledem na sever, odkud měl generál Laudon (a jeho dělostřelecké baterie) krásný výhled na Broumov a dnešní polskou hranici za Broumovem (tehdy hranici Pruskou), odkud hrozil vpád Pruských vojsk na Broumovsko.
- Mám za to, že jsem někde kdysi četl, že Goldštejnova parta armádních zběhů čítala počtu až 10 vojáků, později loupežníků.
- Generál Laudon hájil Broumovsko proti Prušákům během Sedmileté války na Laudonových valech v Broumovských stěnách mezi lety 1758 - 1762. Banda loupežníků z Kovářovy rokly, jak jest psáno v pověsti, ztěžovala život okolním sedlákům po skončení Sedmileté války, tedy přibližně od roku 1763. Tou dobou vedla přes Broumovské stěny, jako spojnice mezi Broumovem a Policí, přes hřeben cesta kolem kaple. I když není kaple v pověsti přímo jmenována, jde o známou kapli Hvězda na hřebenu Broumovských stěn. Roku 1670 nechal opat Tomáš Sartorius na tomto místě vztyčit velký dřevěný kříž, který měl na svém vrcholu připevněnou plechovou pozlacenou hvězdu. Ta původně pocházela z takzvané Červené věže broumovského kláštera, která byla zničena požárem v roce 1664, ale plechová hvězda se zachovala a o šest let později našla uplatnění na hřebenu skal na vztyčeném dřevěném kříži. Stalo se tak kvůli pocestným, neboť ve dne od slunce, a v noci od měsíce, odrážela hvězda lesk nebeských těles a byla viditelná jako orientační a záchytný bod pro všechny poutníky. Od těchto dob se tomuto místu začalo říkat Hvězda. V roce 1731 nařídil broumovský opat Otmar Zinke, aby na místě poutního kříže byla postavena Kaple Panny Marie Sněžné. Jelikož okolní skály poskytovaly jako materiál obří pískovcové bloky, byla stavba dokončena během dvou let a od 5. srpna roku 1733 (od vysvěcení) jde zřejmě o nejznámější architektonickou památku Broumovských stěn, a to nákladem 1.800 zlatých. Od té doby se každou první sobotu po 5. květnu každoročně koná u kaple procesí. Kapli projektoval Kilián Ignác Dientzenhofer, druhý syn stavitele Kryštofa Dientzenhofera. Rodu Dientzenhoferů dodnes vděčí Broumovsko za spoustu barokních památek, třeba Kostel sv. Markéty v Šonově, Kostel Všech svatých v Heřmánkovicích,

Kosel sv. Barbory v Otovicích, Kostel sv. Prokopa v Bezděkově nad Metují, Kostel sv. Anny ve Vižňově, Kostel sv. Václava v Broumově, Konvent v Benediktinském klášteře v Broumově, Kostel sv. Máří Magdalény v Božanově.

- Jest psáno v pověsti, že Anka na přechod Stěn použila Pánovu cestu. Nepoužila tedy cestu přes krkolomnou Kovářovu rokli, kde se skrývali loupežníci, ale šla po širší a pocestnými často používané Pánově cestě, která vede přes Broumovské stěny zhruba 1,5 km východně od Kovářovy rokle. Ve spodní části Pánovy cesty dnes protéká Hlavňovský potůček, který má u Setonovy studánky od shora ze Stěn dva malé přítoky. Jeden přitéká z Pískové rokle a druhý z Kovářovy rokle. Jedná se o tak malé čůrky, že dnes na mapách nemají ani žádné pojmenování. Ten, který přitéká do Hlavňovského potůčku ze skal, z Kovářovy rokle, bude pravděpodobně kvůli tomu, že teče ze skal (Stěn), v této pověsti pojmenován jako Stěnavka. U tohoto soutoku dvou potůčků se dnes nachází turistický přístřešek a Setonova studánka. Jelikož potůček z Kovářovy rokle kopíruje cestu z/do Kovářovy rokle, je pravděpodobné, že kaplička (Boží muka), která je zmíněna v pověsti, kde Anka našla poníka, tak že ona kaplička stála právě zde, nad Hlavňovem, při odbočce do Kovářovy rokle.
- Z Kovářovy rokle vede dodnes trasa do Hlavňova podél Hlavňovského potoka, který se na kraji obce (pokud přicházíme z Kovářovy rokle) vlévá do Hlavňovského rybníka, na jeho hrázi i dnes najdeme velké stavení s krčmou. Teoreticky by mohlo jít o stejnou krčmu, o které je zmínka v pověsti.
- Hrdelní právo, či právo meče, měla některá česká královská města, tak i některé feudální vrchnosti, již od 13. století. Police nad Metují získala toto právo v roce 1237 od panovníka Václava I. Představitelem hrdelního soudnictví byla v královských i poddanských městech, městská rada - řídila se jednak obecnými právními předpisy, jednak vrchnostenskými instrukcemi. Rada vystupovala jako celek na počátku soudního procesu, i v jeho závěru. U výslechnů byli pouze někteří její členové spolu s rychtářem, a ti pak výrazně ovlivnili vynesení rozsudku v "plné radě," jejíhož zasedání se v poddanských městech zpravidla účastnil zástupce vrchnosti. Celý průběh procesu zaznamenával městský písař, do radních protokolů zapisoval žaloby a relace o trestních činech, vyřizoval korespondenci rady ve vězeňských záležitostech, ve vězení a v mučírně zapisoval výslechy, zaznamenával i průběh případné exekuce. Městský rychtář ohledával místa trestných činů, sledoval a zajišťoval provinilce, zodpovídal za jejich věznění, účastnil se výslechnů a exekucí, a sám mohl soudit drobné žaloby, urážky na cti apod. Jemu byl podřízen biřic (říkalo se mu také právní posel či šatlavní hospodář) a ten pečoval přímo o vězně. Zvláštní okrajovou skupinu městské společnosti tvořili kati - tzv. snížení lidé. Po reformě hrdelního soudnictví v r. 1756 se zásadně změnilo postavení katů - tam, kde byl zrušen hrdelní soud, tak se stali výhradně městskými rasy (odchytači volně pobíhajících psů). Dne 7. května 1772 byl vyhlášen patent Marie Terezie, v němž nařizovala, aby byli snížení lidé, jakmile přestanou vykonávat svoje řemeslo, považováni za rovnocenné ostatním obyvatelům.
- Květná neděle (latinsky Dominica in palmis, někdy zkráceně Palmare, nebo také latinsky De Passione Domini, tedy Pašijová neděle). Jde o označení pro šestou a zároveň poslední postní neděli, která připomíná Ježíšův vjezd do Jeruzaléma. Pašijová se jí říká proto, že se při bohoslužbách se ten den předčítá z Bible kapitola o umučení a utrpení Krista (utrpení je latinsky Passio, tedy lidově

Pašije). Slovo "květná", se pak do názvu dostalo díky květům, které tou dobou zdobí kostely, a které mají připomínat palmové ratolesti, jimiž lid vítal Ježíše při jeho vjezdu do Jeruzaléma na oslátku. Jelikož se palmy na našem území nevyskytují, tak v našich kostelích se za tímto účelem často používají větvíčky kočíček, nebo vrbových větvíček s načatými pupeny. První zaznamenané zprávy o takové oslavě pocházejí od ženy jménem Etherie, která kolem roku 400 n. l. putovala po Palestině a Izraeli, a zanechala po sobě zápis události z Jeruzaléma, kde se v ten den shromažďovali křesťané na Olivové hoře a po bohoslužbě šli v průvodu s palmovými či olivovými ratolestmi do Jeruzaléma, aby si připomněli Kristův příjezd. Tento zvyk i název se později rozšířil po celé křesťanské církvi.

- Kde se konkrétně nacházela malá jeskyňka poblíž kaple Hvězda, kde živořil poustevník a bývalý loupežník Kristián Goldštejn, to mi není známo. Některé zdroje uvádějí, že poustevník Kristián měl vedle kaple malou chýši, a byl tedy svědkem poboření Hvězdy. Císař Josef II. se považoval totiž za osvíceného absolutistu, a proto začal za svého panování vydávat císařské výnosy upravující a povyšující státní moc na úkor církví a dalších složek obyvatelstva. Tomuto období se říká Josefské reformy. Obecně císař Josef II. v rámci reforem provedl toto.
 - a/ Biskupům zakázal styk s papežskou kurií (tedy kontakt s papežským soudním stolcem) a zavedl pro ně věrnostní přísahu státu.
 - b/ Zrušil řeholní řády a nechal rozpustit zhruba 1200 klášterů na celém území Rakouska - Uherska. Veškerý církevní majetek ze všech zrušených míst pak soustředil do náboženského fondu, z něhož byli placeni faráři, kteří se stali de facto zaměstnanci státu. Církevní budovy a konventy přebudoval v kasárny, nemocnice či továrny. Zrušil nadbytečné kostely a kaple. Naopak zřídil na 1700 nových far v chudých oblastech. Farářům dal za úkol kázat méně o náboženství a více o práci v zemědělství, vést matriky a uplatňovat vládní nařízení v obcích. Roku 1783 zrušil církevní sňatky a prohlásil je za civilní právní smlouvu. Co se týče naší pověsti, císař Josef II. konkrétně roku 1786 nařídil odsvěcení (zrušení původního zasvěcení) kaple na Hvězdě a její následné zbourání. Vybavení kaple bylo tedy zkonfiskováno a výtěžek z dražby kaple byl přesunut do již zmíněného náboženského fondu. Kapli v dražbě zakoupil za 70 zlatých polický měšťan Ferdinand Thér. Podmínkou při zakoupení však bylo, že kaple musí být v rámci Josefských reforem zbořena. Z kaple byla odstraněna střecha, dveře i oltář. Pískovcové kvádry byly ale po více jak padesáti letech od založení kapele natolik odolné, že se je nepodařilo rozbourat, a tak nový majitel kaple ponechal torzo kaple svému osudu. Hvězda se tak stala zříceninou, vedle které dožíval své stáří její strážce a poustevník Kristián (Christian Goldstein), a žil zde zbožně až do 20. února LP 1826, kdy zemřel v úctyhodném věku 104 let. Kaple Hvězda byla nakonec zachráněna, když ji roku 1852 (některé prameny uvádějí 1854) zakoupil, a roku 1854 nechal opravit, opat Jan Rotter. Celým jménem Jan Nepomuk Hynek Rotter (Johann Nepomuk Rotter), narozen v Broumově, který žil od 27. února 1807 do 4. května 1886. Byl římsko-katolickým duchovním, teologem a politikem národnosti německé, ale žijící v Čechách. Od roku 1864 byl několik let poslancem Českého zemského sněmu, a zároveň byl opatem broumovského kláštera. Nový oltář do kaple zhotovil polický truhlář Josef Pejskar, sochu Panny Marie dodal sochař Jakob Filip z

Kupferbergu (což je v Pruském Slezsku). A Kromě opravy kaple nechal opat Jan Rotter roku 1854, zhruba o 50 metrů vedle, postavit ve švýcarském horském stylu i stejnojmennou horskou chatu s hostincem (plánovanou jako fořtovnu, což je starší název pro myslivnu). Do věžičky hostince Hvězda byl zavěšen zvon o hmotnosti 150 liber (1 libra = 453,6 gramů), což je zhruba 68 kg, a byl posvěcen 9. května 1855, kdy byla zároveň zprovozněna přístupová cesta ze strany broumovské, od Křinic. Od 28. února 1964 je hostinec Hvězda památkově chráněn. Na tyto události vzpomíná polický kronikář pan Josef Brandejs: „Toho roku sobě oblíbil p. prelát Jan Nep. Rotter tu kapličku u Hvězdy, která již celá zpustlá byla, na svůj náklad opět opravit, a k tomu ono místo ještě lépe zvelebiti a ji zrenovírovati dal. Za onou kaplí nechal z tesaných kamenů vchod a zábradlí postavět, a vše co bylo sešlé znovu dostavit nechal, prapísky nové i dlažbu novou, a tak vše obnoveny bylo. Jak známo, tato kaple roku 1786 byla v licitaci koupena Josefem Theerem, a od té doby byla v držení Theerovských dědiců, poněvadž že byl p. prelát mínění opravit ji nechat, tu obdržel ji od p. Petra Theera, obrista vojenského od husarů, a tu počal nechat hned již po celé léto na Hvězdě stavěti. Na vrch kaple nechal hvězdu novou udělati a pozlatiti, a dne 2. září toho roku se ještě báně s hvězdou na vrch kaple zasaditi dala, při které oslavě se veliká síla lidu z Policka zúčastnila a k tomu se sešla taktéž i z Broumovska tu příchozích vícero bylo. Při zasazování té hvězdy, při té slavnosti, na vrchu kaple byli Eduard Smola, klempíř z Police a tesaři Josef Poláček, František Brandejs a Ignác Forget, všichni Poličtí. Tu při zasazení Ignác Forget vzal sklenici s vínem naplněnou, vzhůru ji pozvedl a provolával slávu nejprve zeměpánu Františku Josefovi, pak Jeho Milosti panu prelátovi, který se též osobně zúčastnil, pak celému konventu a ještě zvláště provolal také slávu panu polickému inspektorovi Celestinu Jeřábkoví (který se zasloužil o kamenný most před kaplí - pozn. autora) a celé úřední správě panství polického."

Časový sled událostí

- a/ Generál Laudon brání Broumovsko proti Prušákům na Laudonových valech v Broumovských stěnách v letech 1758 - 1762.
- b/ Z Laudonova vojska ještě před koncem Sedmileté války s Pruskem dezertuje 10 vojáků, z nichž se stane banda Goldštejnových loupežníků. Pověst praví, že k tomu došlo před koncem vojny. Dejme tomu, že tedy k dezerci došlo v roce 1762 (válka skončila 1763). Jelikož poustevník Kristián Goldštejn zemřel roku 1826 ve věku 104 let, musel se narodit roku 1722. V době, kdy tedy sloužil u generála Laudona, mu roku 1762 bylo 40 let.
- c/ Uzavření a odsvěcení Kaple Hvězda bylo císařem Josefem II. nařízeno 23 let po skončení Sedmileté války, roku 1786. Tehdy byl již Goldštejn poustevníkem živořícím vedle kaple na Hvězdě, bylo mu 64 let.
- d/ Když nechal roku 1854 opat Jan Nepomuk Hynek Rotter opravit kapličku Panny Marie Sněžné na Hvězdě, některé prameny uváděly, že to bylo na přímlovu poustevníka Kristiána (Goldštejna). To samozřejmě není možné, protože v roce 1854 by Kristiánu Goldštejnovi bylo 132 let. Tato pověst má zřejmě své kořeny v tom, že se o kapličku na Hvězdě staral po její devastaci od roku 1786 skoro 40 let a byl na své stáří považován za zbožného muže, který byl znám širokému okolí, a tedy i v Broumovském klášteře. Dnes bychom spíše řekli, že při opravě kaple byla zmíněna i jeho památka a přínos.

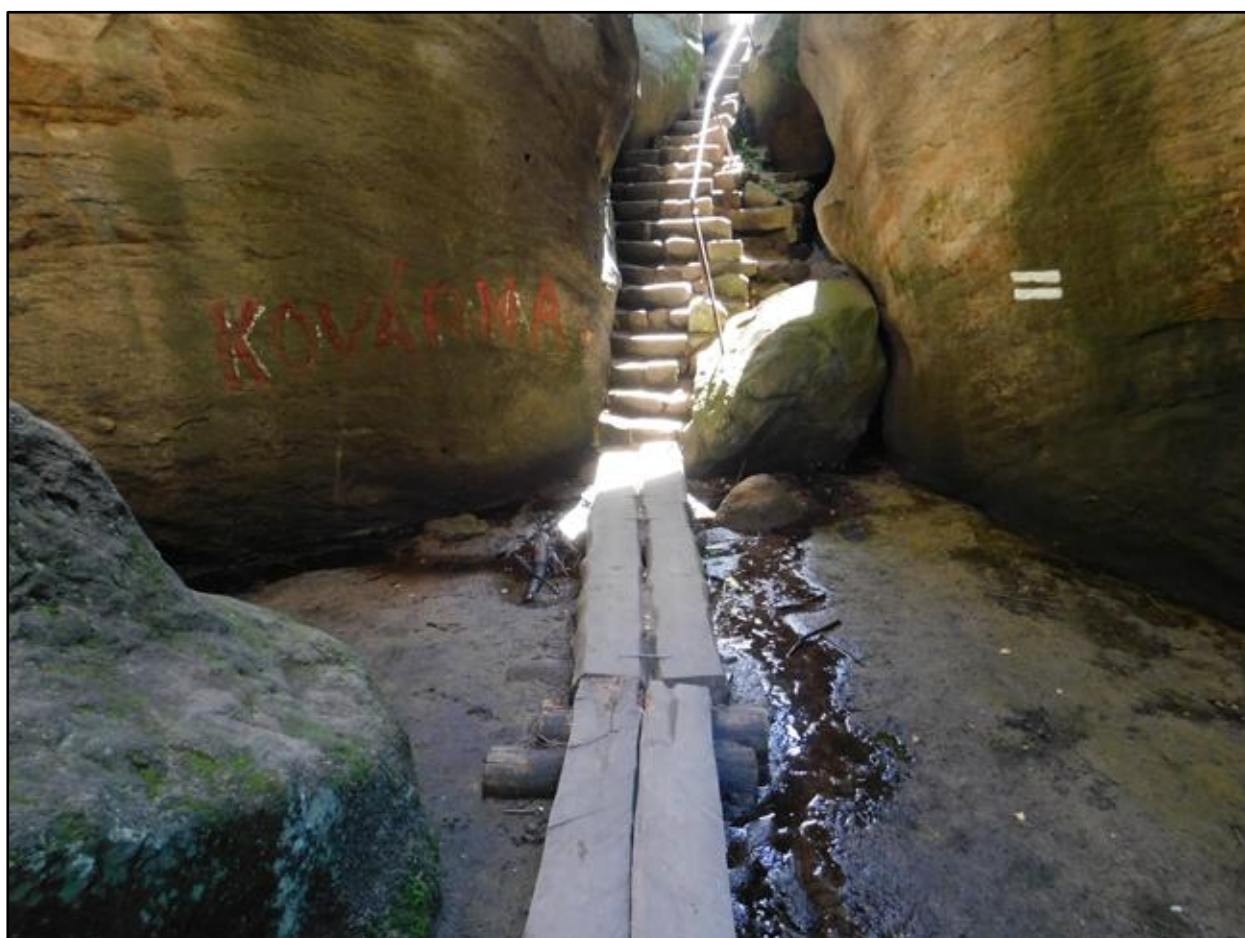
Kaple Panny Marie Sněžné na Hvězdě

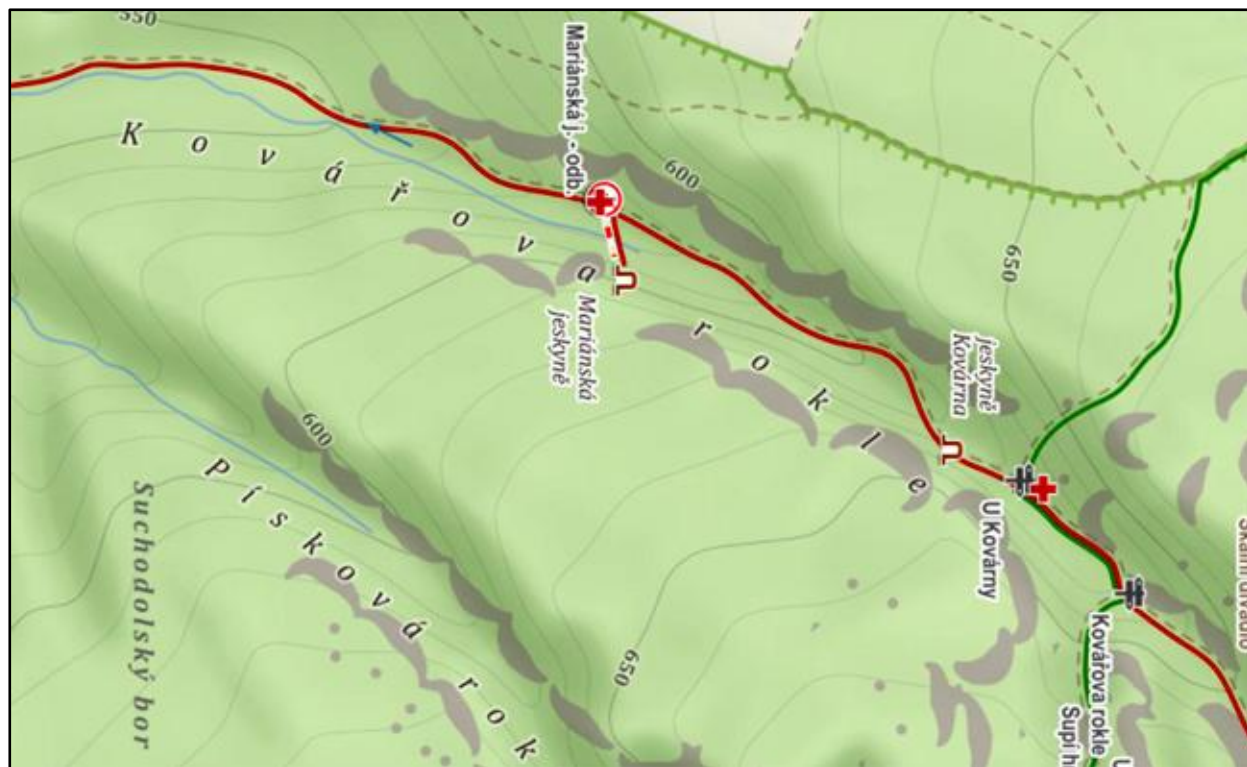
původní fořtovna, chata ve švýcarském stylu, hostinec Hvězda

Kovářova rokle

jeskyně Kovárna

Kovářova rokle a jeskyňe Kovárna

generál Laudon

Laudonovy vally

opat Tomáš Sartorius

opat Otmar Daniel Zinke
(autor Petr Brandl)

Milan Škoda (18. 12. 2021)

- průvodce Broumovskem <http://www.milan-skoda.cz/broumovsko.htm>

- facebook <https://www.facebook.com/milan.skoda.9862/>

zdroj: Broumovsko v pověstech v převyprávění od Evy Koudelkové

zdroj: Wikipedie

fotografie: Milan Škoda